

Ìwé Wòlùn Hosea

¹ Ṗrò OLÚWA tí ó tọ Hosea ọmọ Beeri wá ní àkókò ijọba Ussiah, Jotamu, Ahasi àti Hesekiah; àwọn ọba Juda àti ní àkókò ọba Jeroboamu ọmọ Jehoashi ní Israeli.

Idilé Hosea

² Nígbà tí OLÚWA bérè sí ní sòrò láti ẹnu Hosea, OLÚWA wí fún un pé, “Lo, fé àgbèrè obìnrin kan fún ara rẹ, kí ó sì bí ọmọ àgbèrè fún ọ nípasè àwọn ọkùnrin mìíràn, nítorí ilè ti şe ẹṣe àgbèrè púpò nípa yíyapa kúrò lódò OLÚWA.”

³ Nígbà náà ni ó sì lọ, ó sì fé Gomeri ọmọbìnrin Diblaimu, ọmọbìnrin náà sì lóyún, ó sì bí ọmokùnrin kan fún un.

⁴ Nígbà náà ni OLÚWA sọ fún Hosea pé, “Pe orúkọ ọmọ náà ní Jesreeli, nítorí pé láìpẹ ni èmi yóò jẹ idilé Jehu ní iyà fún ẹjè àwọn èniyàn tó pa ní ìpakúpa ní Jesreeli, Èmi yóò sì mú ijọba Israeli wá sí òpin.

⁵ Ní ojó náà ni Èmi yóò şé ọrun Israeli ní àfonífojì Jesreeli.”

⁶ Gomeri sì tún lóyún, ó sì bí ọmọbìnrin kan. OLÚWA sọ fún un pé, “Pe orúkọ rẹ ní Lo-ruhama, nítorí pé, Èmi kò ní şàánú fún ilé Israeli mó, Èmi kò sì ní dáríjì wón.

⁷ Síbè, èmi yóò şàánú fún ilé Juda, èmi ó gbà wón—kì í şe nípa ọfà, idà tàbí ogun, ẹşin tàbí kéké ẹléşin bí kò şe nípa OLÚWA Olórunkun wón.”

8 Léyìn ìgbà tí ó gba ọmú lénu Lo-ruhama, ó sì lójún ó sì bí ọmokùnrin mìíràn. Nígbà náà ni

9 OLÚWA sì sọ fún un pé, “Pe orúkọ rè ní Lo-Ammi, nítorí pé ẹ kì í şe èníyàn mi, èmi náà kì í sì í şe Olórun yín.

10 “Şùgbón àwọn ọmọ Israeli yóò pò bí i iyanrìn etí Òkun tí a kò le wón, tí a kò sì le è kà, yóò sì şe. Ní ibi tí wón ti sọ fún wón pé. ‘Eyi kì í şe èníyàn mi,’ níbè ni a ó tímáa pè wón ní ‘Ọmọ Olórun alààyè.’

11 Àwọn èníyàn Juda àti àwọn èníyàn Israeli yóò parapò, wón yóò sì yan olórí kan tí yóò jáde láti ilè náà, nítorí pé ojó ñlá ni ojó Jesreeli yóò jé.

2

1 “Sọ fún àwọn arákùnrin rẹ, ‘Èníyàn mi,’ kí o sì wí fún àwọn arábìnrin rẹ ‘Àyànfé mi.’

Esùn tí a fi kan iyàwó aláìṣòótń

2 “È bá iyá yín wí, ẹ bá a wí,
nítorí pé kì í şe iyàwó mi,
Èmi náà kì í sì í şe ọkọ rẹ.

Jé kí ó yọ àgbèrè rẹ kúrò lójú rẹ
àti àìṣòótń kúrò ní àyà rẹ.

3 Àìṣe bẹ́è èmi yóò tú u sí ìhòhò,
Èmi yóò sì gbé e kalè bí ojó tí a bí i.
Èmi yóò sì ọ bí i aşálẹ ilè,
Èmi yóò sì ọ di ìyàngbẹ ilè
Èmi yóò sì fi òngbẹ gbe é.

4 Èmi kò ní fi àánú mi hàn sí àwọn ọmọ rẹ
nítorí ọmọ àgbèrè ni wón jé.

5 Nítorí iyá wón ti hùwà àgbèrè,
ó sì lójún wón nínú ìtijú.

Ó wí pé, ‘Èmi ó tún tó àwọn àyànfé mi léyìn,
 tó ní fún mi ní oúnjé àti omi,
 ní irun àgùntàn mi àti ọgbò mi,
 òróró mi àti ohun mímu mi.’

6 Nítorí náà, èmi ó fi ẹgún dì í lónà,
 Èmi ó mọ odi yí i ká kí ó má ba à rónà lo.

7 Yóò sáré lé àwọn olólùfẹ́ rẹ́ şùgbón kò ní bá wọn;
 yóò wá wọn şùgbón kò ní rí wọn.

Nígbà náà ni yóò sọ pé,
 ‘Èmi ó padà sí ọdò ọkọ mi àkókó
 nítorí pé ó dára fún mi nígbà náà ju ìsinsin yíí
 lo.’

8 Nítorí pé kò tí ì mọ pé èmi ni
 àti eni tó fún un ní ọkà,
 ọtí wáinì tuntun àti òróró
 eni tí ó fún un ní fàdákà àti wúrà lópólópò, èyí
 tí wón lò fún Baali.

9 “Nítorí náà, èmi yóò mú ọkà mi kúrò nígbà tó bá
 pón,
 èmi yóò sì mú wáinì mi kúrò ní àṣìkò rẹ.

Èmi yóò sì gba irun àgùntàn àti ọgbò mi padà
 ti mo ti fi fún un láti bo ihòhò rẹ.

10 Èmi yóò sì fi ìwà ìtìjú rẹ́ hàn
 lójú àwọn olólùfẹ́ rẹ́
 kò sí eni tí yóò gbà á sílè lówó mi,

11 Èmi yóò mú gbogbo ayò rẹ́ wá sí òpin:
 àjòdún ọdòdún rẹ́, osù tuntun rẹ́,
 ọjó ìsinmi, àti gbogbo àwọn àjòdún tí a yàn.

12 Èmi yóò pa àjàrà àti igi ọpòtò rẹ́ run,
 èyí tí ó pè ní èrè rẹ́ láti ọdò àwọn olólùfẹ́ rẹ́,
 Èmi yóò sọ wón di igbó,

àwọn ẹranko búburú yóò sì jé wọn run.

13 Èmi yóò bẹ́ ojó Baalimu wò ní ara rẹ
nínú èyí tó ní fi türarí jóná fún Baali;
tí ó fi òrùka etí àti ohun ọṣó rẹ, şe ara rẹ lóṣóqó,
tó sì tèlé àwọn olólùfẹ́ rẹ lo.
Şùgbón èmi ni òun gbàgbé,”
ni OLÚWA WÍ.

14 “Nítorí náà, èmi yóò tàn án,
Èmi ó sì mú u lọ sí ilè aşálè,
Èmi ó fi pèlẹpèlẹ́ bá a sòrò

15 Níbè ni èmi yóò ti dá ọgbà àjàrà rẹ padà fún un,
Èmi yóò fi àfonífojì Akori şe ɿlekùn ɿrètí fún un.
Yóò sì kórin níbè gégé bí igañà èwe rẹ
gégé bí igañà tó kúrò ní Ejibiti.

16 “Yóò sì şe ní ojó náà,
ìwó yóò pè mí ní ‘okó mi’;
ìwó kò sì ní pè mí ní ‘olúwa à mi mó,’
ni OLÚWA WÍ.

17 Èmi yóò mú orúkọ, àwọn òrìṣà Baali kúrò lénu rẹ;
ìwó kò sì ní rí orúkọ òrìṣà Baali pè mó.

18 Ní ojó náà, èmi yóò şe májèmú
fún wọn àti àwọn ẹranko igbó àti eyé ojú ọrun
àti
àwọn ẹdá tí ní rìn lórí ilè.

Kí wọn má bà á bérù ara wọn mó.
Ofà, idà àti ogun jíjá ni èmi ó parun ní ilè náà
kí gbogbo ènyiyan bá a lè wà ní àiléwu.

19 Èmi yóò fé ọ fún ara mi tití láé;
Èmi ó fé ọ ní ìwà òdodo àti òtító,
ní ifé àti àánú.

20 Èmi yóò fé ọ fún ara mi ní òtító
ìwọ yóò sì mọ OLÚWA.

21 “Èmi yóò sì dáhùn ní ojó náà,”
ni OLÚWA wí;

“Èmi yóò dá àwọn ọrun lóhùn
àwọn ọrun yóò sì dá ilè lóhùn;

22 ilè náà yóò sì dá ọkà,
wáiní tuntun àti òróró lóhùn
Gbogbo wọn ó sì dá Jesreeli lóhùn.

23 Èmi ó sì gbìn ín fún ara mi lórí ilè náà,
Èmi yóò şàánú fún ẹni tí kò tì í ri ‘Àánú gbà.’
Èmi yóò sọ fún àwọn tí ‘Kì í şe ènìyàn mi pé,’
‘Eyin ni ènìyàn mi’; àwọn náà yóò sì wí pé, ‘Ìwọ
ni Olórun mi.’”

3

Hosea bá iyàwó rẹ làjà

1 OLÚWA sì wí fún mi pé, “Tun lọ fé obìnrin kan
tí í şe olùfẹ́ ọré rẹ, àti panṣágà, gégé bí ịfẹ́ OLÚWA
sì àwọn ọmọ Israéli tí ní wo àwọn olórun mìíràn, tí
wón sì ní fé àkàrà èso àjàrà.”

2 Nítorí náà, mo sì rà á padà ní sékélì fàdákà
méèédögún àti homeri kan àti létékì barle kan.

3 Mo sì sọ fún un pé, “Ìwọ gbodò máa gbé pèlú mi
fún ojó pípé, bẹè ni ìwọ kò gbodò şe àgbèrè mó tàbí
kí o fé ọkùnrin mìíràn, èmi náà yóò sì gbé pèlú re.”

4 Nítorí pé àwọn ọmọ Israéli yóò wà fún ojó pípé
láiní ọba tàbí olórí, láisí ìrúbọ tàbí pẹpẹ mímó, láisí
àlùfáà tàbí òrìṣà kankan.

5 Léyìn èyí ni àwọn ọmọ Israéli yóò padà láti wá
OLÚWA Olórun wọn àti Dafidi ọba wọn. Wọn yóò sì

wá síwájú OLÚWA pèlú èrù, wọn ó sì jòwó ara wọn fún OLÚWA àti ìbùkún rẹ́ ní ojó ìkẹyìn.

4

Èsùn tí Olórùn fi kan Israéli

¹ E gbó ọrọ OLÚWA èyin ọmọ Israéli,
nítorí pé OLÚWA fi èsùn
kan èyin tí ní gbé ní ilè náà.

“Kò sí ìwà òtító, kò sí ifé,
Kò sí ìmọ Olórùn ní ilè náà,
² àfi èpè, iró pípa àti ìpànlìyàn
olè jíjà àti panságà.

Wón rú gbogbo òfin,
itàjè sílè sì ní gorí itàjè sílè.

³ Nítorí èyí, ilè náà ní şòfò,
gbogbo olùgbé ibè sì ní şòfò dànù.

Èranko igbó àti eyé ojú ọrun
àti eja inú omi ló ní kú.

⁴ “Şùgbón kí ẹnikéni má şe mú èsùn wá,
kí ẹníkan má sì şe fi èsùn kan ẹníkejì
nítorí àwọn èníyàn rẹ́ dàbí
àwọn ti ní fi èsùn kan àlùfáà.

⁵ E ní şubú lósàn án àti lóru
àwọn wòlùyín sì ní şubú pèlú yín.

Èmi ó pa ìyá rẹ́ run,
⁶ àwọn èníyàn mi ní şègbé nítorí pé wọn kò ní
ìmọ.

“Nítorí pé e ti kọ ìmọ sílè.
Èmi náà kọ yín ní àlùfáà mi;
nítorí pé e ti kọ òfin Olórùn yín sílè,

- Èmi náà yóò gbàgbé àwọn ọmọ yín.
- ⁷ Bí àwọn àlùfáà şe ní pò sí i
 bẹ́ ni wón şe ní dészé sí mi.
 Wón yí ògo mi padà sí ohun ìtìjú
- ⁸ wón ní jéun nípa ẹṣẹ àwọn ènìyàn mi,
 wón sì ní gbádùn nínú ìwà búburú wón.
- ⁹ Yóò sì şe gégé bí ènìyàn şe rí náà ni àwọn àlùfáà rí.
 Èmi ó jẹ gbogbo wón ní yà nítorí ọnà wón.
 Èmi ó sì san án fún wón gégé bí işé wón.
- ¹⁰ “Wón ó máá jéun şùgbón wón kò ní yó;
 wón ó şe àgbèrè şùgbón, wón kò ni pò sí i,
 nítorí pé wón ti kọ OLÚWA sílè,
 wón sì ti fi ara wón
 ¹¹ fún àgbèrè;
wón fi ara wón fún wáinì àtijó,
 àti tuntun èyí tó gba òye àwọn ènìyàn mi sònù.
- ¹² Wón ní gba ìmòràn lówo ère igi
 ọpá igi sì ní dá wón lóhùn.
 Èmi àgbèrè ti mú wón sìnà
 wón sì jé aláisòótó sí Olórun wón.
- ¹³ Wón ní rú ẹbọ lórí àwọn òkè nílá,
 wón sì ní sun ọrẹ túràrí lórí àwọn òkè kékeré,
 lábé igi óákù, àti igi Popları
 àti igi élimuati onírúurú igi tí ibòjú rẹ dára.
Nítorí náà àwọn ọmọbìnrin yín yóò şe àgbèrè
 àti àwọn àfésónà yín yóò şe àgbèrè.
- ¹⁴ “Èmi kò ní jẹ àwọn ọmọbìnrin yín
 ní yà nígbà tí wón bá şe àgbèrè
 tàbí àwọn àfésónà ọmọ yín,
 nígbà tí wón bá şe àgbèrè

nítorí pé àwọn ọkùnrin pàápàá ní bá alágbèrè kégbé.
 Wón sì ní rú ẹbọ pèlú àwọn alágbèrè ojúbọ ḥorisà.
 Nítorí náà, èniyàn tí kò bá ní òye yóò parun!

15 “Bí ó tilè jé pé o şe àgbèrè ìwọ Israeli,
 ìdájó yíí wà fún un yín. E má şe jé kí Juda di
 élébi.

“E má şe lọ sí Gilgali.

E má sì şe gòkè lọ sí Beti-Afeni
 e má sì búra pé, ‘Bí OLÚWA ti wà láààyè
 nítòótó!’

16 Àwọn ọmọ Israeli şe agídí
 bí alágídí ọmọ málúù.

Báwo wá ni OLÚWA şe fé bó wọn
 bí àgùntàn ní pápá oko tútù?

17 Efraimu ti darapò mó
 ḥorisà, e fi sílẹ!

18 Bí ohun mímu wọn bá tilè tán,
 wón tún tèsíwájú nínú àgbèrè.
 Àwọn olórí wọn féràn ohun ìtìjú ju ohun ịyìn lọ.

19 Ìjì ni yóò gbá wọn lọ.
 Gbogbo ìrúbọ wọn yóò sì kó ìtìjú bá wọn.

5

Ìdájó n bọ lórí Israeli àti Juda

1 “E gbó èyí, èyìn àlùfáà!
 E fetísilè èyin ọmọ Israeli!
 E gbó, èyìn ilé ọba!
 Ìdájó yíí kàn yín.
 E ti jé ẹbìtì ní Mispa
 àwòn ti a nà sílè lórí Tabori.

2 Àwọn olòtè ti gbilè nínú ìpànlàyàñ
gbogbo wọn ni èmi ó bá wí,
3 mo mọ ohun gbogbo nípa Efraimu
Israéli kò sì pamó fún mi
Efraimu, ní báyií ó ti şe àgbèrè
Israéli sì ti díbàjé.

4 “Ìşe wọn kò gbà wón láààyè
láti padà sí ọdò Olórun wọn.
Emí àgbèrè wà ni ọkàn wọn,
wọn kò sì mọ OLÚWA.
5 Ìgbéraga Israéli ní jéríí lé wọn;
àwọn ọmọ Israéli, àti Efraimu pàápàá kósè nínú
eṣè wọn.
Juda náà sì kósè pèlú wọn.
6 Nígbà tí wón bá lọ pèlú agbo ẹran
àti ọwó ẹran wọn láti wá OLÚWA,
wọn kò ní rí i,
ó ti yọ ara rẹ kúrò láàrín wọn.
7 Wón jé aláìṣòótó sí OLÚWA
wòn sì bí àwọn àjèjì ọmọ.
Nísinsin yíí, ọdún osù tuntun wọn,
ni yóò pa wọn run pèlú ìpín wọn.

8 “Fon fèrè ní Gibeah,
kí e sì fun ìpè ní Rama.
E pariwo ogun ní Beti-Afeni;
máa wárìrì, iwo Benjamini.
9 Efraimu yóò di ahoro
ní ojó ibáwí
láàrín àwọn èyà Israéli,
Mo sọ ohun tí ó dájú.
10 Àwọn olórí Juda dàbí àwọn tí í

máa yí òkúta ààlà kúrò.
 Èmi ó tú ìbínú gbígbóná mi lé
 wọn lórí bí ìkún omi.
 11 A ni Efraimu lára,
 a sì tè é mógré ní idájó,
 nítorí pé, ó pinnu láti tèlé òrìṣà.
 12 Mo dàbí kòkòrò aşo sí Efraimu,
 Mo sì dàbí ìdin ara Juda.

13 “Nígbà ti Efraimu ri àìsàn rè,
 tí Juda sì rí ojú egbò rè
 ni Efraimu bá to ará Asiria lo,
 ó sì ránṣé sí oba nílá náà fún ìrànlówó.
 Şùgbón kò le è wò ó sàn
 bẹ́ ni kò le wo ojú egbò rè jinná.
 14 Nítorí pé, èmi ó dàbí kìnñiún sí Efraimu,
 bí i kìnñiún nílá sí ilé Juda.
 Èmi ó fà wòn ya pérẹpérẹ èmi ó sì lọ;
 Èmi ó gbé wòn lọ, láìsí eni tí yóò gbà wòn sílè.
 15 Nígbà náà ni èmi ó padà lọ sí ààyè mi
 títi di ìgbà tí wòn ó fi gbà pé àwọn jèbi
 wòn yóò sì wá ojú mi
 nínnú ìpójnjú wòn, wòn ó fi ìtara wá mi.”

6

Àìronúpìwàdà Israèli

1 “È wá, e jé kí a padà sódò OLÚWA
 ó ti fà wá ya pérẹpérẹ
 şùgbón yóò mú wa láradá
 Ó ti pa wá lára
 şùgbón yóò dí ojú ọgbé wa.
 2 Léyìn ojó méjì, yóò sọ wá jí

ní ojó këta yóò mú wa padà bò sípò
kí a ba à le wá gbé níwájú rè.

³ È jé kí a mọ OLÚWA;
e jé kí a tèsíwájú láti mọ ón.
Gégé bí oòrùn şe ní yọ,
yóò jáde;
yóò tò wá wá bí òjò,
bí òjò àkórò tì ní bomirin ilè.”

⁴ “Kí ni èmi ó şe pèlú rẹ, Efraimu?
Kí ni èmi ó şe pèlú rẹ, Juda?

Ìfẹ́ rẹ dàbí ìkùùkuu òwúrọ
bí ìrì idájí tí ó kojá lọ kíákíá.

⁵ Nítorí náà ni mo şe gé e yín sí wéwé láti ọwó àwọn
wòlìi,
Mo pa yín pèlú ọrọ ẹnu mi,
ìdájó mi tàn bí i mònàmóná lórí yín.

⁶ Nítorí àánú ni mo fé, kí í şe ẹbọ;
atí ìmọ Olórun ju ọrẹ ẹbọ sísun lọ.

⁷ Bí i Adamu, wón da májèmú
wón jé alàìṣòótó sí mi níbè.

⁸ Gileadi jé ìlú àwọn ènìyàn búburú
tí ní ʂisé ẹsé, a sí ti fi ẹsé bà á jé.

⁹ Bí adigunjale şe ní ba ní bùba de àwọn ènìyàn
bèè ni àwọn àlùfáà, ní parapò;
tí wón sì ní pàniyàn lójú ọnà tó lọ sí Şekemu,
tí wón sì ní dá ẹsé tí ó ti ni lójú.

¹⁰ Mo ti rí ohun tó ba ni lérù
ní ilé Israeli.

Níbè Efraimu, fí ara rẹ fún àgbèrè
Israeli sì di aláímó.

11 “Àti fún ìwọ, Juda,
a ti yan ọjó ìkórè rẹ.

“Nígbà tí mo bá fé dá ohun ìní àwọn ènìyàn mi padà,

7

- 1** nígbà tí èmi ìbá mú Israeli láradá.
Èṣè Efraimu ní farahàn
ìwà búburú Samaria sì ní hàn síta.
 Wón ní şe ètàn,
àwọn olè ní fó ilé;
àwọn ọlóṣà ní jalè ní òpópónà;
2 şùgbón wọn kò mò pé
mo réantí gbogbo ìwà búburú wọn.
Èṣè wọn gbé wọn mì pátápátá;
wòn wà níwájú mi nígbà gbogbo.
- 3** “Wón ní mú inú ọba dùn pèlú ìwà búburú wọn,
àti inú ọmọ-aládé dùn pèlú iró wọn.
4 Alágberè ni gbogbo wọn
wòn gbóná bí ààrò àkàrà
tí a dáwó kíkoná dúró,
léyìn ìgbà tí o tì pò iyéfun tán, tití ìgbà tí yóò wú.
5 Ní ọjó àjòdún ọba wa
wáinì mú ara ọmọ-aládé gbóná
ó sì darapò mó àwọn oniyéyé.
6 Okàn wọn ní gbóná bí i ààrò
wòn sì tò ó lọ pèlú rìkísí,
ìbínú wọn pa lóló ní gbogbo òru
ó sì bú jáde bí ọwó-iná ní òwúrò.
7 Gbogbo wọn gbóná bí ààrò
wòn pa gbogbo olórí wọn run,
gbogbo ọba wọn si şubú

kò sì sí ẹnìkan nínú wọn tí ó ké pè mí.

8 “Efraimu ti darapò mó àwọn èniyàn náà;
Efraimu jé àkárà tí a kò yípadà.

9 Àwọn àlejò ti jé agbára rẹ run
ṣùgbón kò sì mó.
Ewú ti wà ní orí rẹ káàkiri
bẹ́ ni kò kíyèsi i.

10 Ìgbéraga Israéli í jéríí sí i
ṣùgbón pèlú gbogbo èyí
kò padà sí ọdò OLÚWA
Olórun, tàbí kí ó wá a.

11 “Efraimu dàbí àdàbà
tó rọrùn láti tānjẹ àti aláìgbón
tó wá ní pé Ejibiti nísinsin yíí
tó sì tún ní padà lọ si Asiria.

12 Nígbà tí wón bá lọ, èmi ó ta àwọn mi sórí wọn,
Emi ó fà wón lulè gégé bí eyé ojú ọrun.
Nígbà tí mo bá gbó pé wón rìn pò,
Emi ó nà wón fún işé búbúrú ọwó wọn.

13 Ègbé ní fún wọn,
nítorí pé wón ti yà kúrò lódò mi!
Ìparun wà lórí wọn,
nítorí pé wón ti sòtè sí mi!

Èmi fé láti rà wón padà.
Ṣùgbón wón ní paró mó mi.
14 Wọn kò kégbe pè mí láti ọkà wọn,
ṣùgbón wón ní pohùnréré ẹkún lórí ibùsùn wọn.
Wón kó ara wọn jọ, nítorí ọkà àti wáinì
ṣùgbón wón yípadà kúrò ní ọdò mi.
15 Mo kó wọn, mo sì fún wọn ní agbára,

síbè wón tún ní dìtè mó mi.
 16 Wọn kò padà sí ọdò Ogá-ògo;
 wón dàbí ọfà tí ó ti bàjé.
 Àwọn ašíwájú wọn yóò ti ipa idà şubú
 nítorí ìrunú ahón wọn.
 Torí èyí, wọn ó fi wón şe
 eléyà ní ilè Ejibiti.

8

Israéli yípadà kúrò ní ọnà

- 1 “Fi ìpè sí ẹnu rẹ!
 Eyé idì wà lórí ilé OLÚWA
 nítorí pé àwọn ènìyàn ti dalè májèmú,
 wón sì ti şotè sí ὸfin mi.
 2 Israéli kígbé pè mí,
 ‘Olórun wa, àwa mó ọn!’
 3 Şùgbón Israéli ti kọ ohun tí ó dára sílè
 ötá yóò sì máa lépa rẹ.
 4 Wón fi àwọn ọba jẹ şùgbón, kì í şe nípasè mi
 wón yan ọmọ-aládé láì si ìmò mi níbè.
 Wón fi fàdákà àti wúrà
 şe ère fún ara wọn,
 sí ịparun ara wọn.
 5 Ju ère ẹgborø màlúù rẹ, ìwọ Samaria!
 Ìbínú mi ní ru sí wọn:
 yóò ti pé tó kí wón tó dé ipò àìmòkan?
 6 Israéli ni wón ti wá!
 Ère yíi agbégilére ló şe é,
 àní ère ẹgborø màlúù Samaria, ni a ó fó túútúú.
 7 “Wón gbin aféfẹ
 wón sì ká ijì.

- Igi ọkà kò lórí,
kò sì ní mú oúnjẹ wá.
- Bí ó bá tilè ní ọkà
àwọn àjèjì ni yóò jẹ.
- ⁸ A ti gbé Israeli mì,
báyíí, ó sì ti wà láàrín àwọn orílè-èdè
bí ohun èlò tí kò wúlò.
- ⁹ Nítorí pé wón ti gòkè lọ sí Asiria
gégé bí kétékété igbó tó ní rìn kiri.
Efraimu ti ta ara rè fún àwọn olólùfẹ́ rẹ.
- ¹⁰ Bí ó tilè jẹ́ pé wón ti ta ara wọn sí àárín Orílè-èdè,
Èmi ó şà wón jọ nísinsin yíí.
- Wọn ó sì bérè sí í şòfò dànù
lówó ìnilára ọba alágbará.
- ¹¹ “Nítorí Efraimu ti kó pẹpé púpò fún ìrúbò ẹṣẹ
gbogbo rẹ ti di pẹpé ịdésẹ fún un
- ¹² Mo kó ọpòlòpò ohun tí ó jẹ́ òfin mi fún wọn,
şùgbón wọn kà á sí ohun àjèjì.
- ¹³ Wón ní rú ẹbọ tí wón yàn fún mi,
wón sì ní jẹ́ eran ibè,
şùgbón inú OLÚWA kò dùn sí wọn.
- Báyíí yóò rántí ìwà búburú wọn
yóò sì jẹ́ wón ní yà fún ẹṣẹ wọn.
Wọn yóò padà sí Ejibiti.
- ¹⁴ Nítorí Israéli ti gbàgbé ẹlédàá rẹ
Ó sì ní kó ààfin púpò
Juda ti kó ịlú olódi púpò
şùgbón èmi ó rán iná kan
sí orí àwọn ịlú rẹ́ èyí tí yóò jẹ́ ibi agbára rẹ́ run.”

9

Ìdájọ́ fún ẹsẹ́ Israéli

1 Má ẹse yò, ìwó Israéli;
má ẹse hó ihó ayò bí àwọn orílè-èdè yòókù.

Nítorí e ti jé aláisòótó si Olórún yín.
E féràn láti gba owó işé àgbèrè
ní gbogbo ilè ìpakà.

2 Àwọn ilè ìpakà àti ilé ifun wáinì kò ní fún àwọn
ènìyàn lóúnjẹ́
wáinì tuntun yóò tàn láìròtélè.

3 Wọn kò ní sékù sí ilé OLÚWA
Efraimu yóò padà sí Ejibiti,
yóò sì jé oúnjẹ́ àìmọ́ ní Asiria.

4 Wọn kò ní fi ọré ohun mímu fún OLÚWA.
Béé ni ìrúbọ wọn kò ní mú, inú rẹ dùn.
Irú ẹbọ́ béké yóò dàbí oúnjẹ́ àwọn tí ní şòfò.
Gbogbo àwọn tó bá sì jé é yóò di aláimọ́.
Oúnjẹ́ yíí yóò wà fún wọn fúnra wọn
kò ní wá sí orí témpli OLÚWA.

5 Kí ni ẹyin ó ẹse ní ọjó àjòdún tí a yàn
ní àwọn ọjó àjòdún OLÚWA?

6 Bí wón tilè yóò kúrò lówó ìparun
Ejibiti yóò kó wọn jọ,
Memfisi yóò sì sin wón.

Ibi ìsojọ́ fàdákà wọn ni ẹgún yóò jogún,
Ẹgún yóò bo àpótí ìṣúra fàdákà wọn.
Ẹgún yóò sì bo
gbogbo àgój wọn.

7 Àwọn ọjó ìjìyà ní bò;
àwọn ọjó ìṣirò işé ti dé.

- Jé kí Israéli mọ èyí.
 Nítori pé èṣẹ yín pò
 ikóriúra yín sí pò gan an ni.
 A ka àwọn wòlù sí òmùgò,
 a ka eni ìmísí sí asínwín.
⁸ Wòlù, papò pèlú Olórun,
 ni olùṣò o Efraim.
 Síbè idèkùn dúró dè é ní gbogbo ọnà rẹ
 àti ikóriúra ní ilé Olórun rẹ.
⁹ Wón ti gbilẹ́ nínú ìwà ibàjé
 gégé bí i ojó Gibeah
 Olórun yóò rántí ìwà búburú wọn
 yóò sì jẹ́ wón ní yà fún èṣẹ wọn.
- ¹⁰ “Mo rí Israéli bí èso àjàrà ní aginjù.
 Mo rí àwọn baba yín,
 bí àkópón nínú igi ọpòtó ní àkóso rẹ.
 Sùgbón wón tọ Baali-Peori lọ,
 wón yà wọn sótò fún òràsà tó ní mú ìtìjú bá ni,
 ohun ìríra wọn sì rí gégé bí wọn ti fé.
¹¹ Ògo Efraim yóò fò lọ bí eyẹ
 kò ní sí iférakù, llóyún àti ibímọ.
¹² Bí wón tilè tó ọmọ dàgbà.
 Èmi yóò mú wọn şòfò lórí gbogbo wọn.
 Ègbé ni fún wọn,
 nígbà tí mo yípadà kúrò lódò wọn!
¹³ Mo rí Efraim bí ìlú Tire
 tí a tèdó sí ibi dáradára
 sùgbón Efraim yóò kó àwọn
 ọmọ rẹ jáde fún àwọn apàniyàn.”
- ¹⁴ Fún wọn, OLÚWA!
 Kí ni ìwo yóò fún wọn?

Fún wọn ní inú tí ní ba oyún jé
àti ọyàn gbígbẹ.

15 “Nítorí gbogbo ìwà búbúrú tí wón hù ní Gilgali,
Mo kóriíra wón níbè,
nítorí ìwà èṣè wón.

Èmi yóò lé wón jáde ní ilé mi,
Èmi kò ní ní ifé wón mó
qlòtè ni gbogbo olórí wón.

16 Efraimu ti rè dànù
gbogbo rè sì ti rọ,
kò sì so èso.

Bí wón tilè bímọ.

Èmi ó pa àwọn ọmọ wón tí wón féràn jùlọ.”

17 Olórun mi yóò kò wón sílè
nítorí pé wón kò gbórò sí i;
wón yóò sì di alárínkiri láàrín àwọn orílè-èdè.

10

1 Israéli jé igi àjàrà tó gbilè
ó ní so èso fún ara rè.

Bí èso rè se ní pò
bèè ni ó ní kó pepé sí i
bí ilè rè se ní se rere
o bu olá fún òkúta ìyàsótò ère rè.

2 Okàn wọn kún fún ìtànje
báyìí wón gbođò ru èbi wọn.

OLÚWA yóò wó pepé wọn palè
yóò sì pa gbogbo òkúta ìyàsótò wọn run.

3 Nígbà náà ni wọn yóò wí pé, “A kò ní ọba

nítorí tí a kò bòwò fún OLÚWA
 şùgbón bí a tilè ní ọba,
 kí ni yóò șe fún wa?”
4 Wón șe ılérí púpò,
 wón șe ibúra èké,
 wón da mágémú;
 báyílí ni ìdájó hù sókè bí igi ìwò ni aporo oko,
 bi i koríko mágèlé láàrín oko tí a ro.

5 Àwọn ènìyàn tí ní gbé Samaria bérù
 nítorí ère abo màlúù tó wà ní Beti-Afeni.
 Àwọn ènìyàn rẹ yóò şòfò le e lórí
 béké ni àwọn àlùfáà abòrìṣà rẹ.
 Gbogbo àwọn tó láyò sì dídán rẹ,
 nítorí tí a ti mù lọ sí ìgbékùn.

6 A ó gbé lọ sí Asiria
 gégé bí ębùn fún ọba nílá
 a ó dójútì Efraimu;
 ojú yóò ti Israéli nítorí ìgbímò rẹ.

7 Bí igi tó léfòò lórí omi ni
 Samaria àti àwọn ọba rẹ yóò sàñ lọ.

8 Àwọn ibi gíga tí ẹ tí ní hùwà búburú ni a o parun,
 èyí ni ẹṣe Israéli.
 Egún ɔgàn àti egún ɔṣùṣú yóò hù jáde,
 yóò sì bo àwọn pẹpé wọn.
 Wọn yóò sọ fún àwọn òkè gíga pé, “Bò wá mótlè!”
 àti fún àwọn òkè kékéèké pé, “Şubú lù wá!”

9 “Láti ìgbà Gibeah, ni ó ti şè, ìwò Israéli,
 ìwò sì tún wà níbè.
 Njé ogun kò lé ẹyin aşebi
 ni Gibeah bá bí?

- 10 Nígbà tó bá té mi lórùn, èmi yóò fi ìyà jẹ wón;
 Orílè-èdè yóò kó ra wọn jọ, wón ó sì dojúkọ
 wòn,
 láti fi wọn sínú ìdè nítorí ilópo èṣẹ wọn.
- 11 Efraimu jé ọmọ abo málúù tí a tí kó,
 to si féràn láti máa pa ọkà;
 lórí orun rẹ tó léwà ni
 èmi ó dí ẹrù wúwo lé.
 Èmi yóò mú kí a gun Efraimu bí ẹsin
 Juda yóò tú ilè,
 Jakòbu yóò sì fó ògúlùtu rẹ.
- 12 È gbin òdòdó fún ara yín,
 kí e sì ká èso ifé àilópin.
 È tu ilè yín tí a kò ro,
 nítorí pé ó ti tó àṣìkò láti wá OLÚWA,
 tí tí yóò fi dé,
 tí yóò sì rọ ḥò òdodo lé yín lórí.
- 13 Șùgbón e tí gbin búburú e si ka ibi,
 e ti jẹ èso èké
 nítorí e tí gbékèlé agbára yín
 àti àwọn ḥopò jagunjagun yín,
- 14 ariwo ogun yóò bo àwọn ènìyàn yín
 kí gbogbo odi agbára yín ba le parun.
 Gégé bí Salmani se pa Beti-Arbeli run lójó ogun,
 nígbà tí a gbé àwọn ìyá şánlẹ pèlú àwọn ọmọ
 wòn.
- 15 Báyí ni a o sì şe sí ọ, ìwo Beteli,
 nítorí pé ìwà búburú yín ti pòjù.
 Ní àfémójumọ ọjó náà,
 a o pa ọba Israéli run pátápátá.

11

Ifé Olórun sí Israéli

- 1** “Nígbà tí Israéli wà ní ọmọdé mo féràn rẹ,
mo sì pe ọmọ mi jáde láti Ejibiti wá.
- 2** Bí a ti ní pe wọn,
bẹè ni wón şe ní sá kúrò lódò mi,
wọn rú ẹbø sí Baali,
wòn si fi türàrí jóná sí ère fínfín.
- 3** Lóòtító mo kó Efraimu pèlú ní ìrìn
mo di wón mú ní apá,
ṣùgbón wòn kò mò
pé mo ti mú wòn láradá.
- 4** Mo fi okùn ènìyàn fà wón
àti ìdè ifé.
Mo mú àjágà kúrò ni ọrùn wòn,
Mo sì fi ara balè fún wòn ni oúnje.
- 5** “Sé wòn ò wá ní padà sí Ejibiti bí.
Sé Asiria kò sì ní jẹ ọba lé wòn lórí bí
nítorí pé wòn kò jálè láti ronúpìwàdà?
- 6** Idà yóò kọ mònà ní gbogbo ìlú wòn
yóò si bá gbogbo irin ẹnu odi ìlú wòn jé
yóò sì fi òpin sí gbogbo èrò wòn.
- 7** Àwọn ènìyàn mi ti pinnu láti pèyìndà kúrò lódò mi
bí wòn tile pè wòn sódò Ogá-ògo jùlọ,
kò ní gbé wòn ga rárá.
- 8** “Báwo ni èmi ó şe fi ó sílè, Efraimu?
Báwo ni èmi ó şe yònda rẹ, Israéli?
Báwo ni mo şe lè şe ọ bi i Adma?
Báwo ni mo şe lè şe ọ bi i Seboimú?

Ọkàn mi yípadà nínú mi
àánú mi sì ru sókè.
9 Èmi kò ni mú ìbínú gbígbóná mi şe,
tàbí kí èmi wá sọ Efraimu di ahorò.
 Nítorí pé èmi ni Olórun, àní, èmi kì í şe ènìyàñ.
 Èni mímó láàrín yín,
 Èmi kò ní í wá nínú ìbínú.
10 Wọn yóò máa télé OLÚWA;
 òun yóò bú ramúramù bí i kinnìún.
 Nígbà tó bá bú,
 àwọn ọmọ rẹ yóò wá ní ìwárìrì láti ìwò-oòrùn.
11 Wọn ó wá pèlú èrù
 bí i eyé láti Ejibiti,
 bí i àdàbà láti Asiria,
 Èmi ó mú wọn padà sí ilé wọn,”
 ni OLÚWA wí.

Eşè Israeli

12 Efraimu tí fi iró yí mi ká
ilé Israeli pèlú ètàn.
 Sùgbón Juda sì dúró şinşin pèlú Olórun.
 Ó sì şe olóòtító sí Èni mímó Israeli.

12

1 Efraimu ní je aféfẹ;
 o ní lépa aféfẹ ìwò-oòrùn ní gbogbo ọjó.
 O sì ní gbèrú nínú iró
 o dá májémú pèlú Asiria
 o sì fi òróró olifi ránşé sí Ejibiti.
2 OLÚWA ní ejó kan tí yóò bá Juda rò,
 yóò fì ìyà je Jakòbu gégé bí ọnà rẹ
 yóò sì sán fún un gégé bí i ìşe rẹ.
3 Látí inú oyún ni ó ti di arákùnrin rẹ mú ni gígísè,

- àti nípa ipá rẹ́ ó ni agbára pèlú Olórun
⁴Ó bá angéli ja ìjákadì, ó sì borí rẹ́,
 o sokún, ó sì bẹ̀bẹ̀ fún ojúrere rẹ́.
- Ó bá OLÚWA ní Beteli,
 Ó sì bá a sòrò níbẹ̀,
⁵àní OLÚWA Olórun àwọn ọmọ-ogun;
 OLÚWA ni orúkọ ìrántí rẹ́.
- ⁶Şùgbón ìwọ gbođò padà sòđò Olórun rẹ́;
 di ifé àti idájó ọdodo mú
 kí e sì dúró de Olórun yín nígbà gbogbo.
- ⁷Onísòwò n̄ lo òṣùwọn èké
 o féràn láti ré ni jẹ́.
- ⁸Efraimu gbéraga,
 “Èmi ní ìní fún ara mi, mo sì ti di olórò,
 pèlú gbogbo ọrò mi yíí, wọn kò le ká àìṣedéédéé
 tábí ẹṣẹ kankan mó mi lówó.”
- ⁹“Èmi ni OLÚWA Olórun rẹ́;
 ẹni tí ó mu ọ jáde wá láti ilè Ejibiti;
 èmi yóò tún mú yín gbé nínú àgój
 bí i ojó àjọdún tí a yàn wòn-ọn-nì.
- ¹⁰Mo sọ fún àwọn wòlìi,
 mo fi ọpòlòpò ìran hàn wón
 mo sì pa òwe láti ẹnu wòlìi wọn.”

¹¹Gileadi ha burú bí?
 Àwọn ènìyàn rẹ́ jé asán.
 Njé wón n̄ fi akọ màlúù rú ẹbọ ní Gilgali?
 Gbogbo pepé wón sì dàbí ebè
 nínú aporo oko.

- 12** Jakòbu sálọ si orílè-èdè Aramu;
 Israèli sìn kí o tó fé ìyàwó
 ó şe itójú ẹran láti fí san owó ìyàwó.
- 13** OLÚWA lo wòlùi kan láti mú Israèli jáde wá láti
 Ejibiti,
 nípasè wòlùi kan ó şe itójú rè.
- 14** Şùgbón Efraimu ti mú un bínú gidigidi;
 Olúwa rè yóò sì fi ẹbi itàjè sílè sí orí rè
 òun yóò sì san án padà fún un nítorí ìwà ègàn
 an rè.

13

Ìbínú OLÚWA sí Israèli

- 1** Nígbà ti Efraimu bá ní sòrò, àwọn ènìyàn maa ní
 wárìrì,
 a gbé e ga ní Israèli
 şùgbón ó jèbi ẹsùn pé ó ní sin òrìṣà Baali, ó sì
 kú.
- 2** Báyíí, wón ní dá ẹṣẹ kún ẹṣẹ;
 wón fi fàdákà şe ère òrìṣà fúnra wọn;
 ère tí a fi ọgbón dá àrà sì,
 gbogbo wọn jé işé ọwó oníṣònà.
 Wọn ní sọ nípa àwọn ènìyàn wònyí.
 Pé, “Jé kí àwọn ènìyàn tí ní rú ẹbø fi ẹnu,
 ko àwọn ẹgborø málúù ni ẹnu.”
- 3** Nítorí náà wọn yóò dàbí ikùùkuu òwúrò,
 bí ìrì òwúrò kùtùkùtù tó maa ní paré,
 bí i èèpo ìyèfun tí aféfè gbé láti ibi ìpákà
 bí èéfin tó rú jáde gba ojú fèrèré.
- 4** “Şùgbón Èmi ni OLÚWA Olórùn rè,
 ẹni tó mú ọ jáde láti ilè Ejibiti wá.

Ìwò kì yóò sì mo olórùn mìíràn àfi èmi
kò sí olùgbàlà mìíràn léyìn mi.

5 Mo ñe ìtójú rẹ ní aginjù,
ní ilè tí ó gbé tí kò ní omi.

6 Wọn ni ìtélórùn nígbà tí mo fún wọn ní oúnjẹ,
Nígbà tí wọn ní ìtélórùn tan wọn di agbéràga.
Nígbà náà ni wọn sì gbàgbé mi.

7 Nítorí náà, Èmi yóò dìde sí wọn bí i kinniún,
Èmi yóò fí ara pamó dè wòn lónà bí i ẹkùn.

8 Beari igbó tí a já ọmọ rẹ gbà,
Èmi yóò bá wọn jà bí?

Èmi yóò sì fà wòn ya
bí ığbà tí ẹkùn bá fa ara wòn ya
bi ेranko búburú ni èmi yóò fa wòn ya.

9 “A ti pa ó run, ìwò Israéli,
nítorí pé ìwò lòdì sí mi, ìwò lòdì sí olùrànlówó
rẹ.

10 Níbo ni ọba rẹ gbé wà nísinsin yíí kí ó bá à le gbà
ọ là?

Níbo ni àwọn olórí ılú yín wà,
àwọn tí e so pé,
'Fún wa ní ọba àti ọmọ-aládé'?

11 Nítorí èyí nínú ibínú mi ni mo fún un yín ní ọba,
nínú ibínú gbígbóná mi, mo sì mú un kúrò.

12 Èbi Efraimu ni a tí ko jo
gbogbo েshé rẹ wà nínú àkòsílè.

13 Ìrora bí obìnrin tó fé bímọ ti dé bá a,
ṣùgbón ó jé ọmọ tí kò lógbón,
nígbà tí àsìkò tó,
ó kò láti jáde síta láti inú.

14 “Èmi yóò rà wón padà kúrò lówó agbára isà òkú.

Èmi yóò rà wón padà lówó ikú,
ikú, àjákálè-àárùn rẹ dà?
Isà òkú, ìparun rẹ dà?

“Èmi kò ní şàánú mó.

¹⁵ Bí ó tilè gbilè láàrín àwọn arákùnrin rẹ
aféfẹ ilà-oòrùn láti ọdò OLÚWA yóò wá,
yóò fẹ wá láti inú aginjù
orísun omi rẹ yóò gbẹ¹
kànga rẹ yóò gbẹ²
pèlú olè yóò fó ilé ẹrù
àti gbogbo ilé işúra rẹ.

¹⁶ Ará Samaria gbođò ru ẹbi wọn,
nítorí pé wón ti sötè sí Olórun wọn.
Wọn ó ti ipa idà şübú;
a ó fó àwọn ọmọ wọn mótlè,
a ó sì la àwọn aboyún wọn nínú.”

14

Iwòsàn ní bẹ fún àwọn tó ronúpiwàdà

¹ Yípadà iwo Israéli sí OLÚWA Olórun rẹ.

Èṣè rẹ ló fa ìparun rẹ!

² È gba ọrọ OLÚWA gbó,
kí e sì yípadà sí OLÚWA.

È sọ fún un pé,

“Darí gbogbo èṣè wa jì wá
kí o sì fi oore-ḍfẹ gbà wá,
kí àwa kí ó lè fí ètè wa sán an fún ọ
³ Asiria kò le gbà wá là;
a kò ní í gorí ẹṣin ogun.

A kò sì ní tún sọ ó mó láé, ‘Àwọn ni òrìṣà wa’
 sí àwọn ohun tí ó fi ọwó wa se;
 nítorí pé lódò rẹ ni àwọn aláiní baba tí ní rí
 àánú.”

4 “Èmi wo àgàbàgebè wọn sàn,
 Èmi ó sì féràn wọn, lófèé,
 nítorí ibínú mi ti yípadà kúrò lódò wọn.

5 Èmi o dàbí ìrì sí Israéli,
 wọn o sì yọ ìtànná bi ewéko lílì.
 Bi kedari ti Lebanoni yóò si ta gbòngbò.

6 Àṣèṣèyọ èka rẹ yóò dàgbà,
 dídán ewà yóò rẹ dànù bí igi olifi.
 Òórùn rẹ yóò sì dàbí igi kedari ti Lebanoni.

7 Àwọn ènyààn yóò tún padà gbé lábé òjijì rẹ.
 Yóò rúwé bi ọkà.
 Yóò sì yọ ìtànná bi àjàrà,
 òórùn rẹ yóò dàbí ti wáinì Lebanoni.

8 Ìwọ Efraimu, kín ló tún kù tí mo ní şe pèlú ère
 òrìṣà?
 Èmi ó dá a lóhùn, èmi ó sì şe ìtójú rẹ.
 Mo dàbí igi junifa tó ní fi gbogbo ịgbà tutù,
 èso tí ìwọ ní so si ní wá láti ọdò mi.”

9 Ta ni ọlógbón? Òun yóò mòye àwọn nñkan wònyí.
 Ta a ní ó mó? Òun yóò ní ìmò wọn.
 Tító ni ọnà OLÚWA
 àwọn olódodo si ní rìn nínú wọn,
 şùgbón àwọn ọlótè ni yóò kósè nínú wọn.

**Biblica® ní oore ọfẹ́ láti lo Bíbélì Mímọ́ ní Èdè
Yorùbá Òde-Òní
Yoruba: Biblica® ní oore ọfẹ́ láti lo Bíbélì Mímọ́ ní Èdè
Yorùbá Òde-Òní (Bible)**

copyright © 2017 Biblica, Inc.

Language: Yorùbá

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Yoruba Contemporary Bible™

Copyright © 2009, 2017 by Biblica, Inc.™

Used with permission. All rights reserved worldwide.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

Share – copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt – remix, transform, and build upon the material for any purpose,
even commercially

Under the following conditions:

Attribution – You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike – If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this

translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 19 Sep 2023

de909672-7c71-5683-96dd-f0d21f08d35f